

Notat om domme og afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol for juni 2011.

Osman mod Danmark (dom af 14. juni 2011). Klager havde levet i Danmark, siden hun var 7 år gammel, og blev i en alder af 15 år, mod sin vilje, sendt til en flygtningelejr i Kenya for at tage sig af sin farmor. 2 år efter sin udrejse til Kenya søgte klager om at blive genforenet med sin familie i Danmark. Hun fik afslag, da hun havde mistet sin permanente opholdstilladelse som følge af, at hun ikke havde opholdt sig i Danmark i 12 måneder i træk. Denne regel skulle forhindre indvandreforældre i at sende deres børn på genopdragelsesophold i deres hjemlande. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede indledningsvis, at samlivet mellem mindreårige, som endnu ikke havde stiftet egen familie, og de mindreåriges forældre var at betragte som familieliv i artikel 8's forstand (*ret til respekt for privatliv og familieliv*). Menneskerettighedsdomstolen konstaterede endvidere, at klager havde levet hovedparten af sit liv i Danmark, talte dansk, havde gået i skole i Danmark og havde hovedparten af sin familie i Danmark. På den baggrund skulle der være meget tungtvejende grunde til at myndighederne kunne afvise at forny hendes opholdstilladelse. Selvom formålet med den danske lov var legitimt, og at forældres ret til at beslutte, hvor mindreårige børn skal bo, måtte anses som grundlæggende i et familieforhold, fandt Domstolen ikke, at klagers interesser var inddraget tilstrækkeligt i afgørelsen, og der forelå dermed en krænkelse af artikel 8.

Trévalec mod Belgien (dom af 14. juni 2011). Klager var fransk statsborger og journalist, og arbejdede i januar 2003 på en reportage til en fransk tv-station. Reportagen skulle handle om en særlig bandeenhed i det belgiske politi. Klageren havde fået tilladelse fra politiet i Liège til at følge bandeenheden på patrulje. Under optagelserne blev politiet en nat alarmeret, da naboer havde set to bevæbnede unge gå rundt i nærheden af et lager. En almindelig patrulje samt bandeenheden og klageren rykkede ud, og under aktionen affyrede to betjente, som ikke var en del af bandeenheden, 7 skud mod klager. Klager nedlagde påstand om, at betjentene uden varsel havde skudt, og at de derved havde bragt hans liv i fare. Ydermere påstod klager, at de belgiske myndigheder ikke havde foretaget tilstrækkelige foranstaltninger for at forhindre, at en sådan episode kunne finde sted. Betjentene forklarede at de havde forvekslet klagers kamera med et våben og handlede i selvforsvar. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede indledningsvis, at de to betjente havde til opgave at arrestere formodentlig bevæbnede personer, at de formentlig ikke havde været klar over klagers tilstedeværelse, og at de dermed havde handlet i selvforsvar. Menneskerettighedsdomstolen tilføjede, at det belgiske politi havde påtaget sig ansvaret for klagers sikkerhed under aktioner som denne. Menneskerettighedsdomstolen fandt det afgørende, hvorvidt betjentene var blevet informeret om, at der blev filmet. Betjentene vidst, der skulle filmes, men kendte ikke de præcise tidspunkter eller klagers tilstedeværelse den pågældende nat. Det kunne ifølge Menneskerettighedsdomstolen ikke udelukkes, at de to betjente havde handlet anderledes, hvis de havde vidst, der var en kameramand med på aktionen. I forlængelse heraf konstaterede Domstolen, at klager ikke kunne have været uvidende om, at visse aktioner med bandeenheden kunne indeholde en vis risiko, og at

klager sandsynligvis ikke havde handlet med den fornødne påpasselighed. Menneskerettighedsdomstolen konkluderede dog, at de belgiske myndigheder, som bar ansvaret for klagers sikkerhed, måtte forventes selv at være påpasselige. I den aktuelle sag havde den manglende påpasselighed været afgørende for, at klageren var blevet udsat for fare. Der forelå derfor en krænkelse af artikel 2 (*ret til liv*).

Nunez mod Norge (dom af 28. juni 2011). Klager, der var statsborger i Den Dominikanske Republik, blev i 1996 udvist fra Norge, og blev forbudt indrejse i 2 år. 4 måneder efter udvisningen rejste klager under falsk identitet atter ind i Norge. Hun blev gift med en nordmand, men ægteskabet blev opløst og klager levede herefter sammen med en statsløs mand, som hun fik 2 børn med. I 2005 blev klager på ny udvist med et indrejseforbud på 2 år, og børnenes far fik overdraget forældremyndigheden. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede indledningsvis, at den offentlige interesse i udvisningen vejede tungt i proportionalitetsvurderingen blandt andet på grund af klagers brud på indrejseforbuddet, klagers ulovlige ophold under falsk identitet, samt en tidligere dom for kriminalitet. Menneskerettighedsdomstolen anførte dog, at man i sin afgørelse måtte tage hensyn til børnenes tarv. Klager havde, fra børnenes fødsel i henholdsvis 2002 og 2003, varetaget opdragelsen af børnene, som dermed ville have svært ved at forstå, hvorfor de skulle skilles fra deres mor. De norske myndigheder havde endvidere været bekendt med, at klager havde opholdt sig illegalt i Norge i årene mellem 2001 og 2005, hvor klager på ny var blevet udvist af Norge. Menneskerettighedsdomstolen var derfor ikke overbevist om, at hensynet til klagers to børns tarv var blevet varetaget tilstrækkeligt i sagen, og en udvisning ville derfor medføre en krænkelse af artikel 8 (*ret til respekt for privatliv og familieliv*).

Ouardiri m.fl. mod Schweiz (afgørelse af 28. juni 2011). Klagerne var forskellige muslimske foreninger i Schweiz. Efter en folkeafstemning i november 2009 blev der i Schweiz indført et forbud mod opførelsen af minareter. Klagerne påstod forbuddet i strid med Menneskerettighedsdomstolens artikel 9 (*ret til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed*) og artikel 14 (*forbud mod diskriminering*). Menneskerettighedsdomstolen konstaterede indledningsvis, at hvis en sag skal være antagelig til behandling ved Domstolen, skal klagerne være direkte berørt i artikel 34's forstand (*individuelle klager*). Domstolen kan dog i helt særlige tilfælde anse klagerne som indirekte eller potentielt berørte. Dette kunne dog ikke konstateres i denne sag, da klagerne ikke havde fremført påstand om, at de agtede at bygge en moske med minaret i den nærmeste fremtid. På denne baggrund kunne Menneskerettighedsdomstolen ikke tage sagen til behandling, da klagerne hverken kunne betragtes som direkte berørt eller potentiel berørt. Domstolen tog således ikke stilling til, om der i klagernes sag forelå en krænkelse af artikel 9 og artikel 14.

Sufi og Elmi mod Storbritannien (dom af 28. juni 2011). Klagerne var begge somaliske statsborgere. Klager 1 ankom til Storbritannien i 2003, og søgte om asyl, da han påstod sig forfulgt af militæret, som tidligere havde slået hans søster og far ihjel i Somalia. Han fik afslag på sin ansøgning.

Klager 1 fik desuden i 2008 konstateret posttraumatisk stresssyndrom. Klager 2 tilhørte den dominerende somaliske klan og ankom til Storbritannien i 1988, hvor han fik asyl. Han blev senere udvist af Storbritannien på grund af flere domme for kriminalitet. Begge klagerne skulle herefter udsendes af Storbritannien. Klagerne gjorde gældende, at de ville blive udsat for umenneskelig behandling, hvis de blev sendt tilbage til Somalia. Menneskerettighedsdomstolen bemærkede indledningsvis, at Somalias hovedstad Mogadishu, hvortil udsendelsen skulle ske, var udsat for tilfældige bombardementer og militærangreb. Tilsvarende bar dagliglivet præg af uforudsigelig vold i gaderne. Domstolen konstaterede derfor, at det kun var borgere med gode kontakter på højeste niveau i samfundet, som kunne garanteres sikkerhed i landet. Menneskerettighedsdomstolen overvejede, om klagerne ville kunne udsendes til en mere sikker region. Dog mente Menneskerettighedsdomstolen ikke at klagernes sikkerhed kunne garanteres, hvis de returnerede til områder kontrolleret af oprørsbevægelsen al-Shabaab, som håndhævede de islamiske regler strengt. Klagerne, der ikke var vant til de strenge regler, ville risikere at blive udsat for straffe som stening og fysisk afstraffelse i strid med artikel 3 (*forbud mod tortur*). Domstolen konstaterede endvidere, at klagerne ikke havde nære familierelationer i Somalia, og dermed muligvis var nødsaget til at leve i flygtningelejre. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at levetilstandene i disse lejre var af lav standard, og at man her ikke kunne garantere klagerne adgang til basale behov som for eksempel mad, sanitet og beskyttelse. Menneskerettighedsdomstolen fandt derfor, at klager 1 ville være i risiko for umenneskelig behandling hvis han blev udsendt til Somalia. Klager 1 havde kun nær familie i al-Shabaab kontrollerede områder, hvor der var stor risiko for, at han blev udsat for umenneskelig behandling i strid med artikel 3. Han ville sandsynligvis skulle leve i flygtningelejre, hvor forholdene ville være omfattet af forbuddet i artikel 3. Klager 1's særlige sårbarhed på grund af sin psykiske lidelse talte endvidere imod en udsendelse. Klager 2 ville være i risiko for umenneskelig behandling, hvis han blev udsendt til Mogadishu. På trods af at han tilhørte den dominerende somaliske klan, fandt domstolen ikke, at klager 2's forbindelser var tilstrækkeligt gode til at beskytte ham. Eftersom han havde boet i Storbritannien siden 1988, havde han ingen erfaring med at leve under al-Shabaabs regime med risiko for at blive udsat for behandling i strid med artikel 3. Ligesom klager 1 ville han sandsynligvis være nødt til at bo i en flygtningelejr, hvor forholdene ville være omfattet af forbuddet i artikel 3. Menneskerettighedsdomstolen konkluderede derfor, at en udvisning af klagerne til Somalia ville udgøre en krænkelse af artikel 3 (*forbud mod tortur samt umenneskelig og nedværdigende behandling*).

Sabeh El Leil mod Frankrig (dom af 29. juni 2011). Klager, der var fransk statsborger, arbejdede som bogholder på Kuwaits ambassade i Frankrig. I marts 2000 blev klageren opsagt af ambassaden i forbindelse med en omstrukturering. Klager anlagde sag ved de franske domstole, som imidlertid afviste sagen, fordi den kuwaitiske stat nød særlig diplomatisk beskyttelse i Frankrig, og derfor ikke kunne retsforfølges. I sin henvendelse til Menneskerettighedsdomstolen påstod klager, at den franske stat havde krænket hans ret til retfærdig rettergang ved de franske domstoles afvisning af sagen. Menneskerettighedsdomstolen bemærkede indledningsvis, at den særlige immunitet for

stater var begrundet i ønsket om at udvikle gode relationer mellem stater med respekt for de enkelte staters suverænitet. Den fuldstændige immunitet var blevet brudt med en FN-konvention i 2004, hvorefter staternes immunitet ikke kunne gøres gældende i ansættelseskontrakter mellem staten og ambassaders ansatte, medmindre de for eksempel var diplomater. Domstolen konstaterede, at selv om Frankrig endnu ikke havde ratificeret denne konvention, havde man underskrevet den, og ratifikationen var nu blot et spørgsmål om parlamentets endelige godkendelse. Tilmed gjaldt konventionen også for lande, der endnu ikke havde ratificeret den. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede endvidere, at klager "blot" havde arbejdet som bogholder, og dermed ikke havde optrådt på vegne af den kuwaitiske stat, og at de franske domstole ikke havde begrundet sin afvisning af klagers sag tilstrækkeligt. Domstolen konkluderede derfor, at der var sket en krænkelse af artikel 6 (*ret til retfærdig rettergang*).

Association Les Témoins de Jéhovah mod Frankrig (dom af 30. juni 2011). Klager var en national afdeling af Jehovas Vidner. Organisationen var finansieret af frivillige donationer og bidrag. Som følge af en revision fra de franske skattemyndigheder blev klager pålagt at offentliggøre de gaver, organisationen havde modtaget i årene 1993-1996. Klager afviste myndighedernes krav, og påstod skattefritagelse efter en regel om skattefritagelse for gaver doneret til religiøse menigheder. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede indledningsvis, at domstolen allerede i flere sager havde konkluderet, at Jehovas Vidner er beskyttet under artikel 9 (*religionsfrihed*). Pålæggelsen af skat på gaver, som var organisationens hovedindtægtskilde, var dermed et væsentligt indhug i organisationens ressourcer, og et indgreb i organisationens religionsfrihed. Menneskerettighedsdomstolen konstaterede yderligere, at den pålagte skat kun kunne anses for acceptabel, hvis den franske lovgivning var tilstrækkelig klart formuleret, således at borgerne kunne indrette bidrag mv. herefter. Den franske skattelov var ifølge Menneskerettighedsdomstolen ikke tilstrækkelig klart formuleret, og den særlige skat kunne ikke anses som foreskrevet ved lov. Der forelå derfor en krænkelse af artikel 9.